

JUSTITSMINISTERIET

Dato: 15. november 2021
Sagsnr.: 2021-0035-0257
Dok.: 2171914

UDKAST TIL TALE

Til brug for besvarelsen af samrådsspørgsmål B og C fra Folketingets Udvalg for Forretningsordenen den 24. november 2021.

Samrådsspørgsmål B

Erkender ministeren i forlængelse af sin besvarelse af REU alm. del – spørgsmål nr. 1515, folketingsåret 2020-21, at han under 1. behandling af lovforslag nr. L 187, folketingsåret 2020-21, om ændring af lov om rigsretten har vildledt Folketinget, herunder bl.a. med sin udtalelse om, at »[...] Rigsretten, som reglerne er i dag, efter en konkret vurdering kan give tilladelse til transmission af lyd og billede«, når dette ikke afspejler den gældende retstilstand, der forudsætter, at retten kun undtagelsesvis kan tillade »genrebilleder«, herunder lyd og billeder umiddelbart forud for begyndelsen af retsmødet, hvor hovedforhandlingen indledes, samt fra domsafsigelsen?

Samrådsspørgsmål C

Erkender ministeren i forlængelse af sin besvarelse af REU alm. del – spørgsmål nr. 1515, folketingsåret 2020-21, at det er vildledende over for Folketinget alene at gengive en bestemmelses ordlyd, når den ikke afspejler den gældende retstilstand?

Svar:

Tak for ordet.

Med de samrådsspørgsmål, der stilles i dag, bliver jeg opfordret til at erkende, at jeg skulle have vildledt Folketinget. Dette skulle være foregået under førstebehandlingen den 19. april 2021 af lovforslag nr. L 187 om øget offentlighed ved Rigsretten.

Det er en særdeles alvorlig beskyldning, jeg her bliver mødt med, og jeg må ærligt sige, at jeg er noget forundret over, hvordan spørgeren kommer frem til sine spørgsmål.

Det er der i hvert fald to grunde til: For det første var mine udtalelser under førstebehandlingen ganske enkelt ikke vildledende. For det andet: Hvis man genbesøger vores debat i Folketingssalen, var spørgeren i hvert fald ikke i nogen vildfarelse, ligesom ingen andre tilstedeværende i Folketingssalen kan have været i tvivl om, hvordan de skulle stemme, hvis de ønskede TV-transmission fra Rigsretten.

[Udtalelser under førstebehandlingen]

Lad mig begynde med, hvad jeg rent faktisk sagde om gældende ret under førstebehandlingen.

Optagelse og transmission af lyd og billeder fra retsmøder er efter retsplejeloven forbudt, medmindre retten undtagelsesvis giver tilladelse.

Med det private lovforslag nr. L 187, fremsat af Inger Støjberg, blev der lagt op til at ”vende reglerne om”, sådan at optagelse og transmission af hele retsmøder i Rigsretten – også af vidneforklaringer – i udgangspunktet ville blive tilladt.

Under førstebehandlingen af lovforslaget sagde jeg (og jeg citerer):

”Sådan som reglerne er i dag, kan retten i en straffesag undtagelsesvis og efter en konkret vurdering give tilladelse til transmission af lyd og billede. Det samme gælder, når der som her er tale om noget så sjældent som en straffesag, som Rigsretten behandler” (citat slut).

I forlængelse heraf oplyste jeg (og nu citerer jeg igen), ”at der er et vist rum, for at retten kan tillade transmission af lyd og billede” (citat slut).

Med udtalelserne gengav jeg ordlyden af retsplejelovens § 32, stk. 1, som er den bestemmelse, der regulerer adgangen til at optage og transmittere lyd og billeder fra retsmøder. Jeg tilkendegav samtidig, helt i overensstemmelse med gældende ret, at tilladelse kan gives inden for visse grænser – tilladelse kan gives inden for ”et vist rum”, som jeg udtrykte det.

[Forarbejderne og retspraksis]

Dykker man længere ned i juraen, er der udstukket en relativt klar og snæver ramme for, i hvilke undtagelsessituationer og i hvilket omfang retten bør give tilladelse til optagelse og transmission af billeder og lyd i straffesager generelt. Denne ramme fremgår af forarbejderne til retsplejelovens § 32, stk. 1.

Derfor kunne man måske også have forventet, at retspraksis på området ville være tilsvarende klar. I retspraksis er der imidlertid flere eksempler på tilladelser, der går videre end forudsat i forarbejderne, herunder eksempler på tilladelser til optagelse til dokumentarbrug af hele straffesager fra start til slut. Jeg omtaler nogle af de eksempler i min besvarelse af 22. november 2021 af spørgsmål nr. 8 (Alm. del) fra Udvalget for Forretningsordenen.

[Respekt for Rigsretten]

Så kan man spørge, hvorfor jeg så ikke under førstebehandling valgte at holde en juridisk forelæsning om retspraksis og lovforarbejderne og deres retskildemæssige betydning?

Sagen var den, at Rigsretten inden for kort tid med stor sandsynlighed ville blive præsenteret for en anmodning fra medierne om tilladelse til at optage og TV-transmittere fra retsmøderne i den konkrete rigsretssag.

Dette ville i givet fald blive den første anledning for Rigsretten til at anvende og fortolke retsplejelovens § 32, stk. 1.

Nu er det sådan, at en rigsretssag i sagens natur vil være genstand for en helt særlig offentlig interesse. Det gælder specielt, når sagen – som i det aktuelle tilfælde – vedrører en person, der er tiltalt for forhold begået i offentlig tjeneste.

Justitsministeriet ville derfor – og henset til retspraksis – på dette tidspunkt ikke udelukke, at Rigsretten ville kunne nå frem til en beslutning om at tillade optagelse og *live* transmission fra rigsretssagen af andet og mere end

genrebilleder forud for retsmødets begyndelse og af domsafsigelsen. Det kunne f.eks. ikke afvises, at Rigsretten ville beslutte at give tilladelse til TV-transmission af hele eller dele af forsvarernes og anklagernes afsluttende procedurer.

Det ville være principielt forkert af mig som justitsminister at udtale mig på en måde, som kunne opfattes som om, jeg forsøgte at påvirke Rigsrettens afgørelse om transmission eller ej.

Havde jeg holdt den nævnte juridiske forelæsning, ville jeg med andre ord ikke blot have overskredet min taletid og formentlig kedet Folketinget, jeg kunne også være blevet klandret for at gå den uafhængige Rigsret for nær.

[Spørgerens egne udtalelser]

Jeg forstår, at spørgeren uanset alt dette oplever mine udtalelser om gældende ret under førstebehandlingen som vildledende.

Jeg tror nu faktisk ikke, at spørgeren selv var i tvivl, da vi førstebehandlede lovforslaget.

Lad mig – i al stilfærdighed – minde spørgeren om en udtalelse, spørgeren kom med under førstebehandlingen.

En udtalelse, som faktisk ikke udtrykte nogen form for vildfarelse i relation til retsgrundlaget.

Spørgeren udtalte bl.a. i et svar til den konservative ordfører (og jeg citerer), ”at det da er fuldstændig rigtigt, at muligheden er til stede, men man kan jo nok også godt høre på det, der bliver sagt fra Dommerforeningens side i den her sag, at det er en mulighed, men at det nok ikke er en mulighed, man har tænkt sig at benytte sig af” (citat slut).

Jeg må bare sige, at spørgeren selv her med al tydelighed demonstrerer, at spørgeren ikke har været bragt i nogen form for vildfarelse foranlediget af mine udtalelser under debatten.

[Lovforslaget var ikke overflødig]

Jeg mener i øvrigt heller ikke, at andre tilstedeværende i Folketingssalen kan have været i tvivl om, hvordan de skulle stemme, hvis de ønskede TV-transmission af rigsretssagen.

I min tale gjorde jeg nemlig rede for regeringens tre tungtvejende grunde til ikke at støtte forslaget, som var:

- 1) Hensynet til, at man som vidne i en straffesag ikke må overvære forklaringen fra den tiltalte eller andre vidner, før man selv har afgivet forklaring,
- 2) hensynet til den ordentlige og uforstyrrede afvikling af rigsretssagen og
- 3) hensynet til de vidner, som skal afgive forklaring i Rigsretten, og til sagens øvrige aktører.

Havde jeg ment, at Rigsretten efter et frit skøn og uden videre kunne lade en tilladelse til TV-transmission over bordet, ville det så ikke have været mere nærliggende for mig at slå på, at loven allerede gav mulighed for dette?

Jeg synes igen, at det viser, at præmissen for samrådspørgsmålene slet ikke hænger sammen.

[Dommerforeningens formands udtalelser]

Her til sidst vil jeg også gerne have lov at citere Dommerforeningens formand, Mikael Sjöberg, som før førstebehandlingen af lovforslaget udtalte følgende til DR i et interview om lovforslaget (og jeg citerer):

”Rigsretten kan godt undtagelsesvis tillade en TV-transmission. Men personligt synes jeg ikke, det er en god idé” (citat slut).

Er det spørgerens påstand, at også Dommerforeningen var ude på at vildlede os alle sammen om gældende ret?

[Afslutning]

Lad mig opsummere: Samrådsspørgsmålene bygger på en præmis om, at jeg skulle have udtalt mig vildledende under førstebehandlingen af L 187. Det er forkert.

Jeg forstår selvfølgelig til fulde, at man kan være politisk uenig i, hvordan man skulle stemme til lovforslaget.

Jeg er derimod helt uforstående over for, at man beskylder mig for at vildlede Folketinget. Og jeg finder det næsten lidt komisk, at min brøde skulle bestå i, at jeg fra Folketingets talerstol loyalt gengav ordlyden af en bestemmelse i en lov, som Folketinget selv har vedtaget.

Tak for ordet.